

VAN VISNET TOT SPORTSOK

Stichting Ghost Fishing
doet Project Argo

Sportsokken van oude visnetten? Een bikini, gemaakt van die oude, stinkende troep, die vaak al jaren op de bodem van de zee ligt? Als Pascal van Erp van Stichting Ghost Fishing het daar over heeft, begint de rest van de duikers hard te lachen. Maar toch... Waarom niet?

Het dek van dit kleine
koelschip is aan het einde
van een schoonmaakduik
gehuld in stofwolken.

FOTO: SVEN BENDER

De Argo ligt op 42 tot 50 meter. De duikers hebben decostages bij zich voor de opstijging.

Het is zomer 2013 en we zitten met een internationaal clubje duikers in Krnica, een klein dorp in Istrië, Kroatië. Project Argo, een initiatief van Ghost Fishing, duikbasis Krnica Dive en Scuba Academie in Nederland, staat op het punt te beginnen. We gaan vijf duiken maken op het wrak van de Argo, dat flink is ingepakt in spooknetten. En aan het eind van het project hopen we dat probleem grotendeels te hebben opgelost. Spannend, het is voor het eerst dat er in Kroatië een dergelijk schoonmaakproject wordt uitgevoerd. De overheid is er in de regel niet zo happig op dat duikers spullen van de zeebodem halen. In Kroatië zijn ze zuinig op de historische wrakken en bij het onderwaterwerk zouden die kunnen worden beschadigd. Toch durfde Maurizio Grbac, de eigenaar van Krnica Dive, het bij wijze van experiment aan. Hij nodigde de vrijwilligers van Ghost Fishing uit voor een projectweek. Project Argo was geboren. Ook het initiatief Healthy Seas klopte aan om Project Argo te sponsoren. Die club adverteert met de slogan *'a journey from waste to wear'* en heeft als hoofddoel om rotzooi uit de zeeën te halen - met de nadruk op visnetten - en deze te recyclen. Healthy Seas vindt het maar raar dat uit zee gehaalde spooknetten nu meestal

op de grote afvalberg verdwijnen. Er is een heel plan opgezet om er ECONYL garen van te maken, waar vervolgens weer sokken, badgoed, onderbroeken en tapijt van worden geproduceerd. Of er genoeg spooknetten zijn om zo iets een succes te maken? Healthy Seas denkt van wel. Het initiatief wijst er op dat er volgens onderzoekers wereldwijd 640.000 ton aan verspeeld vistuig in de oceanen en zeeën ligt, maar liefst tien procent van alle afval in zee. Daar valt heel wat garen van te spinnen. Tja, als je het zo bekijkt... Tijdens de projectweek in Krnica, als we er goed

over nadenken, vinden we het een prachtig plan: iets moois maken van dingen die al vele jaren een verwoestend effect hebben op het onderwaterleven. Maar dan moeten die netten wél uit zee worden gehaald. En dat is dan weer een kolfje naar onze hand.

MS ARGO

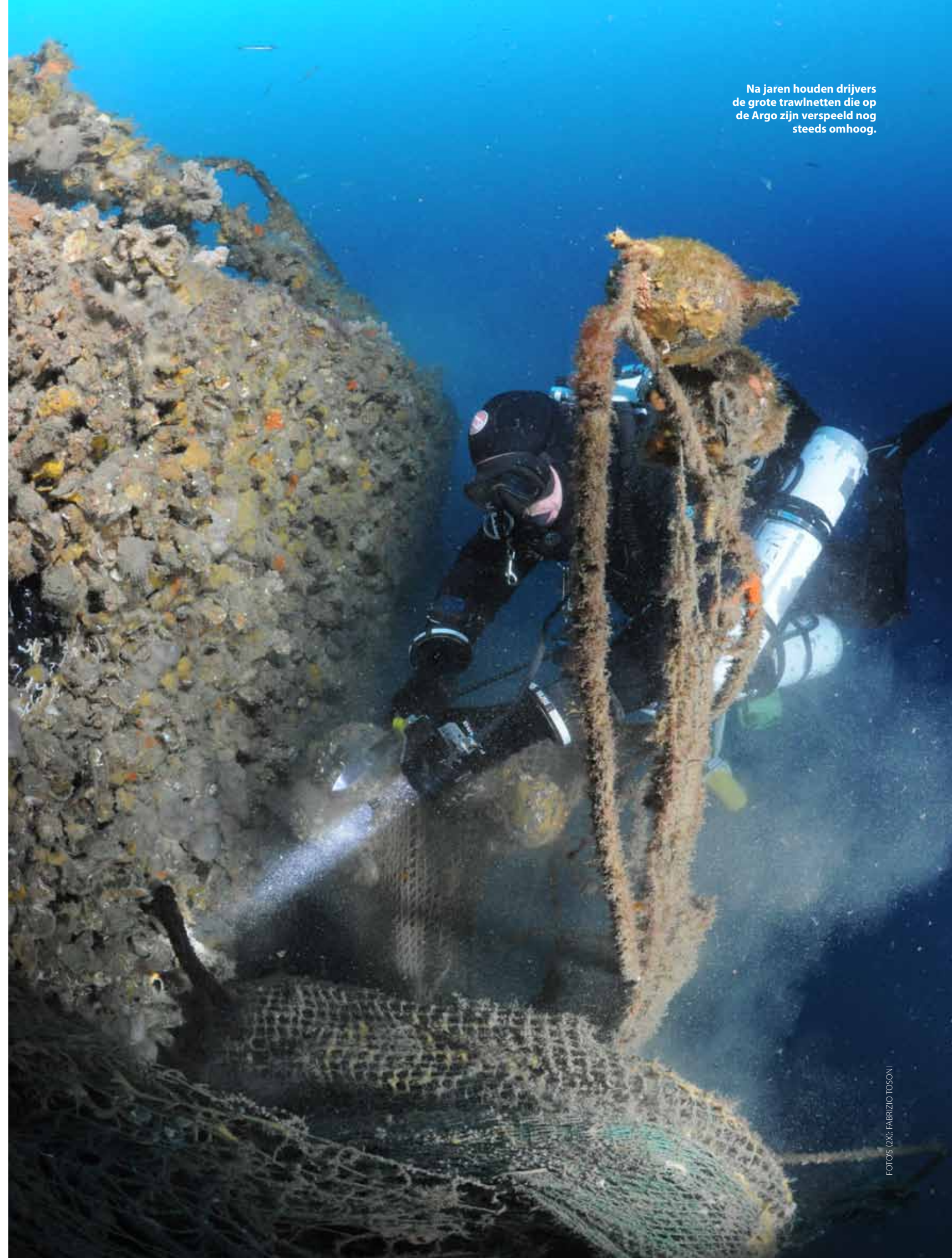
We concentreren ons tijdens de projectweek op de MS Argo, voorheen een oorlogsschip van de Britse Royal Navy maar na de Tweede Wereldoorlog omgebouwd tot koelschip voor de kleine Noorse rederij Valdemar Skogland.

HEALTHY SEAS

Drie partijen hebben zich verenigd in het initiatief Healthy Seas: De Europese ECNC Groep (met daarin European Centre for Nature Conservation, Coastal & Marine Union EUCC en Mediterranean Centre), Aquafil (een Italiaanse producent van polyamide 6) en Star Sock, een Nederlandse sokkenfabrikant. Gezamenlijk willen ze verspeeld vistuig uit zee halen voor hergebruik. Momenteel is Healthy Seas bezig met het opzetten van drie pilots: in het

Nederlandse en Belgische deel van de Noordzee, in de Adriatische zee (Kroatië, Slovenië en Italië) en in het Spaanse deel van de Middellandse Zee. Deze zomer kwam Healthy Seas in het nieuws toen bergingsbedrijf PAN Salvage, de duikers van Duik de Noordzee Schoon en van Stichting Ghost Fishing bij elkaar 20.000 kg aan verspeeld vistuig uit de Noordzee haalden.

Meer informatie: www.healthyseas.org

Na jaren houden drivers de grote trawlnetten die op de Argo zijn verspeeld nog steeds omhoog.

TER HOOGTE VAN DE BRUG BRAK HET SCHIP IN TWEEËN EN ZONK IN SNELTREINVAART NAAR DE BODEM VAN DE GOLF

Op 22 januari 1948 was de Argo met een lading tomaten op weg van Venetië naar Rijeka. In de Kvarner Golf in het noorden van de Adriatische Zee lag het in die tijd nog vol met mijnenvelden. De overheid had corridors schoongeveegd, waar de schepen veilig konden passeren, maar de Argo raakte in slecht weer de weg kwijt. Net op het moment dat de kapitein dan maar het anker wilde laten vallen voordat het mis ging, liep de Argo op een mijn. Te laat! Ter hoogte van de brug brak het schip in tweeën en zonk in sneltreinvaart naar de bodem van de golf. Slechts een van de twaalf opvarenden wist levend de kant te bereiken. Anno 2013 staan de twee wrakdelen op 80 meter afstand van elkaar fier rechtop. De bodem is hier 49 meter diep en de bovenkant van de wrakdelen zo'n 42 meter. Om het wrak ligt zand, zand en nog eens zand. En dat verklaart meteen de grote trawlnetten die op de Argo liggen: het wrak ligt midden in het leefgebied van de scampi's en dat is waar de vissers hier in de golf op vissen. Gringo, de schipper van Krnica Dive, was ruim tien jaar geleden aan boord van een vissersschip dat op de Argo zijn netten verspeelde. En dat gebeurde nog een paar keer: het wrak is flink ingepakt met vistuig. Er ligt zo veel troep, dat we meteen tijdens de eerste duik - een verkenningsduik - al weten: die hele Argo krijgen we niet schoon. We besluiten ons op het voorschip te concentreren: vier duikers om daar alle netten van het dek te krijgen.

METERS NET

Zo snel als een visser zijn netten kan verspelen, zo langzaam gaat het om die boel op te ruimen. Terwijl de twee fotografen in het gezelschap - Fabrizio Tosoni en Sven Bender - tussen de stofwolken door proberen de grote schoonmaak goed in beeld te brengen, stoeien Pascal van Erp, Cas Renooij, Ron Baars, Bas Poelmann, Rutger Hoogerdijk en ik met meters en meters net en heel veel dikke met staal verzwaarde kabels die kris kras over het dek lopen. Het is één grote puzzel en op deze diepte hebben we niet heel veel bodemtijd om die puzzel op te lossen. Welke kabels zagen we door? Welke kabels kunnen we zonder zagen los trekken? Belangrijke vragen want het kost ons acht minuten en een lamme hand om zo'n kabel in tweeën te krijgen. Gaandeweg de duiken begint het resultaat zichtbaar te worden. En we krijgen er met zijn allen steeds meer lol in. Zeker ook, omdat we de inspannende duiken op de Argo elke middag afwisselen met schoonmaakduiken op de ondiepe riffen. Ook daar liggen netten, maar die geven zich - merken we elke middag weer - veel makkelijker gewonnen. We brengen ook longlines omhoog met tientallen gemene haken. En autobanden, kreeftenkooien en verloren ankers. Dat laatste weer tot plezier van de lokale vissers: als we op een ochtend naar onze afvalberg kijken, zien we dat die

Lukt het de laatste duik om een enorm pakket los te krijgen en omhoog te schieten?

FOTOS: (OX) FABRIZIO TOSONI

De laatste kabels worden van het wrak gehaald. Het Argo-team bekijkt in de haven de verwijderde netten en kreeftenkooien.

FOTO: SVEN BENDER

ineens enigszins is geslonken. Daar klagen we niet over, de lokale vissersgemeenschap heeft het niet breed. En om van de Adriatische Zee een gezonde zee te maken, is uiteindelijk toch ook de hulp van de vissers hard nodig. De verstandhouding kan maar beter goed zijn.

FLINKE BUIT

De allerlaatste dag van Project Argo is spannend: de hamvraag is of het lukt om een enorm pakket netten op het voorschip met hefballonnen omhoog te krijgen. De grote kluwen staan al onder spanning, maar de Argo wil de netten nog niet loslaten. «Ik weet niet of het lukt. Ik hóóp dat we het redden», zegt Pascal voordat we aan de laatste duik beginnen. Bas en Ron gaan

als eerste duikers het water in, Rutger en ik volgen een half uur later. We zijn nog geen tien minuten beneden als we het door krijgen: alle twijfels ten spijt, de buit komt boven. En zo gebeurt het: in een enorme bellenstroom schiet het hele zaakje als

een speer omhoog. Boven aan dek van het duikschip maakt schipper Gringo een dansje. Al trekt hij net als de duikers zijn neus op als we de stinkende bende aan boord takelen. Kun je daar sportsokken van maken?

STICHTING GHOST FISHING

De initiatiefnemers van Stichting Ghost Fishing droegen eerder hun steentje ook al bij aan het Nederlandse werk van Duik de Noordzee Schoon. Maar Ghost Fishing-oprichters Pascal van Erp, Peter Verhoog en Cas Renooij realiseerden zich dat er over de hele wereld duikers

bezig zijn om spooknetten uit zee te halen. Doel van Stichting Ghost Fishing is om een platform te zijn voor al die initiatieven wereldwijd en om kennis uit te wisselen.

Zie ook: www.ghostfishing.org